

24.10.2017

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 123 artiklan 2 kohdan mukaisesti

seksuaalisen häirinnän ja hyväksikäytön torjumisesta EU:ssa
(2017/2897(RSP))

**Beatriz Becerra Basterrechea, Catherine Bearder, Sophia in 't Veld,
Angelika Mlinar, Izaskun Bilbao Barandica, Filiz Hyusmenova**
ALDE-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma seksuaalisen häirinnän ja hyväksikäytön torjumisesta EU:ssa (2017/2897(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 ja 3 artiklan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 8, 10, 19 ja 157 artiklan,
- ottaa huomioon yhdessä Lissabonin sopimuksen kanssa joulukuussa 2009 voimaan tulleen Euroopan unionin perusoikeuskirjan¹ ja etenkin sen 20, 21, 23 ja 31 artiklan,
- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeusviraston vuoden 2014 kertomuksen naisiin kohdistuvasta väkivallasta²,
- ottaa huomioon miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa 5. heinäkuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/54/EY (uudelleenlaadittu toisinto)³,
- ottaa huomioon Euroopan tasa-arvoinstituutin (EIGE) kertomuksen tasa-arvoindeksistä,
- ottaa huomioon 3. joulukuuta 2015 annetun komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ”Strateginen toimintaohjelma sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi vuosina 2016–2019” (SWD(2015)0278),
- ottaa huomioon Viron, Bulgarian ja Itävallan heinäkuussa 2017 antaman EU:n puheenjohtajatroikan julkilausuman naisten ja miesten tasa-arvosta,
- ottaa huomioon YK:n vuoden 1993 julistuksen naisiin kohdistuvan väkivallan poistamisesta, jonka 2 artiklassa todetaan, että naisiin kohdistuvaa väkivaltaa on ”yhteiskunnan sisäinen fyysinen, seksuaalinen ja henkinen väkivalta mukaan lukien raiskaus, seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalinen häirintä ja uhkailu työpaikalla, oppilaitoksissa ja muualla, naiskauppa ja prostituutioon pakottaminen”,
- ottaa huomioon YK:n neljännen naisten maailmankonferenssin Pekingissä sekä tasa-arvoa, kehitystä ja rauhaa tavoittelevan Pekingin toimintaohjelman (1995),
- ottaa huomioon rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta 25. lokakuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/29/EU⁴ (rikoksen uhrien oikeuksia koskeva direktiivi),

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=FI>

² <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/violence-against-women-eu-wide-survey-main-results-report>

³ EUVL L 204, 26.7.2006, s. 23.

⁴ EUVL L 315, 14.11.2012, s. 57.

- ottaa huomioon järjestöjen ETUC/CES, BUSINESSEUROPE, UEAPME ja CEEP välisen puitesopimuksen työpaikalla tapahtuvasta häirinnästä ja väkivallasta (2007),
 - ottaa huomioon vuonna 2015 julkaistun tasa-arvoelinten eurooppalaisen verkoston Equinetin raportin ”The Persistence of Discrimination, Harassment and Inequality for Women. The Work of Equality Bodies informing a new European Commission Strategy for Gender Equality”,
 - ottaa huomioon Istanbulin yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta ja erityisesti sen 2 ja 40 artiklan¹,
 - ottaa huomioon EU:n henkilöstösääntöjen 12 a artiklan,
 - ottaa huomioon 14. maaliskuuta 2017 antamansa päätöslauselman naisten ja miesten tasa-arvosta Euroopan unionissa vuosina 2014–2015² ja 10. maaliskuuta 2015 antamansa päätöslauselman naisten ja miesten tasa-arvon edistymisestä Euroopan unionissa vuonna 2013³,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 123 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo on yksi EU:n perusarvoista, joka on tunnustettu perussopimuksissa ja perusoikeuskirjassa ja jonka EU on sitoutunut sisällyttämään kaikkeen toimintaansa;
 - B. toteaa, että EU on arvoyhteisö, joka perustuu demokratiaan, oikeusvaltion ja perusoikeuksiin, jotka on sisällytetty sen perusperiaatteisiin ja -tavoitteisiin SEU:n ensimmäisissä artikloissa ja unionin jäsenyysehdoissa;
 - C. toteaa, että unionin oikeudessa seksuaalisella häirinnällä tarkoitetaan tilannetta, jossa ilmenee ei-toivottua sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan sukupuolista käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön arvoa erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri⁴;
 - D. toteaa, että sukupuoleen, rotuun, etniseen alkuperään, uskontoon tai vakaumukseen, vammaisuuteen, ikään tai seksuaaliseen suuntautumiseen perustuva syrjintä kielletään unionin oikeudessa;
 - E. toteaa, että seksuaalinen häirintä loukkaa miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatetta ja tarkoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja on sen vuoksi kielletty työssä, työhön pääsyssä, ammatillisessa koulutuksessa ja uralla etenemisessä;
 - F. ottaa huomioon, että Pekingin toimintaohjelman mukaan naisiin kohdistuvaa väkivaltaa on muun muassa fyysinen, seksuaalinen ja henkinen väkivalta mukaan lukien raiskaus,

¹ <https://rm.coe.int/168008482e>

² Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2017)0073.

³ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0050.

⁴ http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/your_rights/final_harassment_en.pdf

seksuaalinen hyväksikäyttö, seksuaalinen häirintä ja uhkailu työpaikalla, oppilaitoksissa ja muualla¹;

- G. ottaa huomioon, että rikoksen uhrin oikeuksia koskevan direktiivin mukaan sukupuoleen perustuva väkivalta ymmärretään syrjintämuodoksi ja uhrin perusvapauksien loukkaukseksi, ja että siihen sisältyvät läheisväkivalta, seksuaalinen väkivalta (raiskaus, seksuaaliset hyökkäykset ja seksuaalinen häirintä mukaan luettuina), ihmiskauppa, orjuuttaminen sekä erilaiset vahingolliset käytännöt, kuten pakkoavioliitot, naisten sukuelinten silpominen ja niin kutsutut ’kunniarikokset’; toteaa, että sukupuoleen perustuvan väkivallan naisuhrit ja heidän lapsensa tarvitsevat usein erityistä tukea ja suojelua, koska tällaiseen väkivaltaan liittyy suuri toissijaisen tai toistuvan uhriksi joutumisen, pelottelun ja kostotoimien riski²;
- H. toteaa, että EU:n oikeuden mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että tasa-arvoelin on valmiina tarjoamaan riippumatonta apua häirinnän ja seksuaalisen häirinnän uhreille, teettämään riippumattomia tutkimuksia, julkaisemaan riippumattomia raportteja ja antamaan suosituksia työhön ja ammattikoulutukseen liittyvissä asioissa sekä tavaroiden ja palvelujen saatavuutta ja tarjontaa koskevissa asioissa sekä yksityisyrittäjille;
- I. toteaa, että seksismi, häirintä ja naisiin kohdistuva väkivalta ovat tietojen mukaan erittäin todellisia ja laajalti levinneitä ilmiöitä EU:n toimielimissä^{3 4};
- J. ottaa huomioon, että unionin laajuisessa vuoden 2014 FRA-tutkimuksessa aiheesta ”Naisiin kohdistuva väkivalta” havaittiin, että 55 prosenttia naisista on kokenut kiusaamista ja häirintää julkisissa tiloissa ja poliittisessa elämässä, ja 32 prosenttia työpaikalla;
- K. ottaa huomioon, että seksuaalinen häirintä ja kiusaaminen jäävät usein ilmoittamatta viranomaisille;
- L. toteaa, että työmarkkinajärjestöissä naiset ovat edelleen aliedustettuja johtotasolla sekä unionin tasolla että kansallisesti;
- M. ottaa huomioon, että sukupuolinen häirintä on määritelty Euroopan unionin henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa⁵;
- N. katsoo, että naisiin kohdistuva väkivalta liittyy vallan eriarvoiseen jakautumiseen naisille ja miehille, sukupuolistereotyyppioihin ja seksismiin, minkä johdosta miehet ovat hallinneet ja syrjineet naisia ja naisten täysimittainen urakehitys on estynyt;
- O. toteaa, että seksismi ei ole harmiton asenne, vaan voi johtaa seksuaaliseen häirintään;

¹ <http://www.un.org/womenwatch/daw/beijing/platform/violence.htm>

² Ks. Rikoksen uhrien oikeuksia koskevan direktiivin 17 kohta: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:32012L0029&from=FI>

³ Miesten ja naisten yhtäläisten mahdollisuuksien ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta työhön ja ammattiin liittyvissä asioissa annettu direktiivin 2006/54/EY (uudelleenlaadittu toisinto); Miesten ja naisten yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta tavaroiden ja palvelujen saatavuuden ja tarjonnan alalla annettu neuvoston direktiivi 2004/113/EY; Itsenäisinä ammatinharjoittajina toimivien miesten ja naisten tasa-arvoisen kohtelun periaatteen soveltamisesta annettu direktiivi 2010/41/EU.

⁴ <http://archive.ipu.org/pdf/publications/issuesbrief-e.pdf>

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=CELEX:01962R0031-20140501&from=FI>

- P. toteaa, että poliitikoilla on kansalaisten vaaleilla valittuina edustajina ratkaiseva velvollisuus toimia positiivisina roolimalleina estämällä ja torjumalla seksuaalista häirintää yhteiskunnassa;
1. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tarkkailemaan tiiviisti sukupuoleen perustuvaa ja seksuaalista häirintää torjuvien EU:n direktiivien asianmukaista täytäntöönpanoa ja varmistamaan, että kaikissa jäsenvaltioissa toimivilla tasa-arvoelimityksillä on selkeä toimivalta ja resurssit työn, yksityisyrittäjien sekä tavaroiden ja palveluiden saatavuuden ja tarjonnan alalla;
 2. kehottaa komissiota arvioimaan, vaihtamaan ja vertailemaan nykyisiä parhaita käytäntöjä seksuaalisen häirinnän torjumisesta työpaikalla ja levittämään tämän arvioinnin tuloksia tehokkaista toimenpiteistä, joita jäsenvaltiot voivat toteuttaa kannustaakseen yrityksiä, työmarkkinaosapuolia ja ammattikoulutusorganisaatioita estämään kaikenlaista sukupuoleen perustuvaa syrjintää, etenkin työpaikalla tapahtuvaa häirintää ja seksuaalista häirintää;
 3. muistuttaa painokkaasti, että kaikki häirinnän muodot heikentävät suuresti ihmisarvoa, mutta sukupuoleen perustuvat väkivallan ja syrjinnän muodot, kuten seksuaalinen häirintä, ovat erityisen alentavia;
 4. pitää hälyttävänä, että naisten verkossa ja erityisesti sosiaalisessa mediassa tapahtuva häirintä, joka ulottuu epätoivoituista yhteydenotoista trollaukseen, verkkokiusaamiseen sekä seksuaaliseen häirintään ja raiskauksilla ja kuolemalla uhkailuun, on yleistynyt digitaalisessa yhteiskunnassa; toteaa, että tämä synnyttää myös uudentyyppistä naisiin ja tyttöihin kohdistuvaa väkivaltaa, kuten verkkokiusaamista, verkkohäirintää, loukkaavien kuvien käyttöä verkossa sekä henkilökohtaisten valokuvien ja videoiden levittämistä verkossa ilman asianomaisten henkilöiden lupaa;
 5. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita varmistamaan, että naisiin kohdistuvaa väkivaltaa torjuvien ohjelmien rahoitusmekanismeja voidaan käyttää tiedotuskampanjoihin ja sellaisten kansalaisyhteiskunnan järjestöjen tukemiseen, jotka vastustavat naisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja seksuaalista häirintää;
 6. kehottaa kaikkia jäsenvaltioita ratifioimaan Istanbulin yleissopimuksen ja panemaan sen viipymättä täytäntöön, jos ne eivät ole sitä vielä tehneet;
 7. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita vauhdittamaan neuvotteluja Istanbulin yleissopimuksen ratifioinnista ja täytäntöönpanosta;
 8. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita yhdessä Euroopan tasa-arvoinstituutin (EIGE) kanssa parantamaan ja edistämään väkivaltatapauksia ja seksuaalista häirintää koskevien eriteltyjen tietojen keräämistä, jotta voidaan laatia yhteinen menetelmä tietokantojen ja analyysien vertailemiseksi, mikä auttaa ymmärtämään ongelmaa paremmin ja lisää sitä koskevaa tietoisuutta;
 9. kehottaa komissiota esittämään säädöksen, jolla tuetaan jäsenvaltioita kaikenlaisen naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan ja sukupuoleen perustuvan väkivallan ehkäisemiseksi ja torjumiseksi;

10. pyytää neuvostoa käyttämään ”yhdyskäytävälauseketta” päättämällä yksimielisesti naisiin ja tyttöihin kohdistuvan väkivallan (ja muun sukupuoleen perustuvan väkivallan) sisällyttämisestä SEUT:n 83 artiklan 1 kohdassa mainittujen rikosten joukkoon;
11. vaatii ottamaan naiset paremmin mukaan päätöksentekoprosesseihin, ammattiliittoihin sekä organisaatioiden ja yritysten johtopaikoille;
12. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita yhdessä kansalaisjärjestöjen, työmarkkinaosapuolten ja tasa-arvoelinten kanssa tehostamaan merkittäviä valistuskampanjoita seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän uhreille;
13. korostaa, että jäsenvaltioiden, työnantajajärjestöjen ja ammattiliittojen on viipymättä lisättävä tietoisuutta seksuaalisesta häirinnästä sekä tuettava ja kannustettava naisia ilmoittamaan tapauksista viipymättä;
14. korostaa, että kaikilla miehillä on keskeinen rooli muutokseen sitoutumisessa ja kaikenlaisen häirinnän ja seksuaalisen väkivallan lopettamisessa torjumalla olosuhteita ja rakenteita, joilla myös passiivisesti mahdollistetaan tähän johtava käytös; kehottaa ottamaan esille kaikki väärinkäytökset ja sopimattoman käytöksen; kehottaa jäsenvaltioita värväämään miehiä aktiivisesti tiedotus- ja valistuskampanjoihin;
15. kehottaa parlamentin puhemiestä ja hallintoa
 - tutkimaan pikaisesti ja perinpohjaisesti viimeaikaisia tietoja seksuaalisesta häirinnästä ja hyväksikäytöstä Euroopan parlamentissa, jakamaan tutkimuksen tulokset parlamentin jäsenille sekä ehdottamaan riittäviä toimia uusien tapausten estämiseksi;
 - edistämään valtuutettujen avustajien ja parlamentin jäsenten välisiä häirintätapauksia käsittelevän parlamentin neuvoa-antavan komitean toimintaa ja työtä; lujittamaan parlamentin henkilöstön häirinnän ehkäisemistä käsittelevän neuvoa-antavan komitean työtä; tutkimaan virallisia tapauksia, jotta ajan mittaan ilmenneistä tapauksista voidaan pitää yllä luottamuksellista rekisteriä, ja hyväksymään parhaita menetelmiä nollatoleranssin soveltamiseksi toimielimen kaikilla tasoilla;
 - antamaan täyden tukensa uhreille parlamentin omissa menettelyissä ja/tai paikallisten poliisiviranomaisten kanssa käytävissä menettelyissä; käynnistämään tarvittaessa kiireellisiä suojele- tai suojatoimenpiteitä ja panemaan täytäntöön henkilöstösääntöjen 12 a artiklan kaikilta osin, samalla kun varmistetaan, että tapaukset tutkitaan perusteellisesti ja kurinpitotoimenpiteitä sovelletaan;
 - varmistamaan, että koko henkilöstö ja parlamentin jäsenet osallistuvat pakolliseen koulutukseen kunnioituksen ja arvostuksen merkityksestä työpaikalla, jotta voidaan varmistaa, että nollatoleranssista tulee normi; järjestämään jäsenten ja hallinnon yksiköiden kanssa valistuskampanjoita, joissa keskitytään erityisesti heikoimmassa asemassa oleviin ryhmiin, kuten harjoittelijoihin, valtuutettuihin avustajiin ja sopimussuhteisiin toimihenkilöihin, ja perustamaan komission

esimerkin mukaisesti luottamuksellista neuvontaa antavien henkilöiden verkoston, joka tukee uhreja;

16. kehottaa kollegoja tukemaan ja kannustamaan uhreja puhumaan seksuaalisesta häirinnästä ja ilmoittamaan tapauksista virallisia kanavia pitkin parlamentin hallinnolle ja/tai poliisille;
17. kehottaa poliitikkoja toimimaan vastuullisina roolimalleina estämällä ja torjumalla seksuaalista häirintää parlamenteissa ja niiden ulkopuolella;
18. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, jäsenvaltioiden parlamenteille ja hallituksille sekä Euroopan neuvoston parlamentaariselle yleiskokoukselle.